

Security Management[®]

Nummer 1/2, januari/februari 2003

ONAFHANKELIJK VAKBLAD VOOR PROFESSIONELE BEVEILIGING

KLUWER

**Beveiliging te paard
biedt veel voordelen**

**Nieuwe organisatie
Securitas**

**Backoffice: zelf doen
of uitbesteden?**

**Zeven vragen over
inbraakdetectoren**

**Het belang van een
ontruimingsplan**

EEN UITGAVE VAN

Facto[®]
M E D I A

**Kunst als wapen in de strijd
tegen onveiligheid**

www.FactoMedia.nl

Met beitel en penseel de sociale onveiligheid te lijf

Als het om sociale veiligheid gaat, gooien Margot Berkman en Eline Janssens uit Utrecht een nieuw wapen in de strijd: kunst! Verloederde fietstunnels, donkere parkeergarages, na een 'behandeling' door het kunstenaarsduo liggen ze er weer stralend bij. Niks detectiepoorten, camera's of toezichthouders, een beitel en een penseel volstaan om veiligheidsgevoelens in openbare ruimtes te vergroten.

Gerard Dessing

Camping de Berekuil? Heb ik dat wel goed verstaan', bedenk ik me in een fractie van een seconde als ik met Margot Berkman telefonisch een afspraak maak. Bewakingsloges, brandoefencentra, high security-objecten die bijna militair zijn beveiligd, opslagplaatsen met brandgevaarlijke stoffen, een redacteur van Security Management komt vrijwel overal. Maar een camping? Nee, dat is nog niet vaker voorgekomen. Berkman helpt me gauw uit de droom: 'We hebben daar een kantoor- annex ontwerpruimte. Daar kunnen we rustig zitten, maar als je wilt kun je gerust ook naar ons atelier in Zandvoort komen.'

Foto: Ton Kasterrmans

Kunstenaars Margot Berkman (l) en Eline Janssens aan het werk in parkeergarage Seinhorst in Hilversum.

Enkele kerngegevens

Naam	: Berkman en Janssens - kunst in openbare ruimte
Plaats	: Utrecht
Activiteit	: Ontwerpen, uitvoeren, opleveren van kunst in openbare ruimtes
Projecten	: kunstwerken in onder andere Metrostation Delfshaven, entree parkeergarage St. Jorisplein in Amersfoort, woon/winkelcentrum Bos en Lommer, Amsterdam en in vier fietstunnels in Utrecht
Website	: www.berkman-janssens.nl (under construction)

Het wordt Utrecht en op een middag in oktober begeef ik me naar de Utrechtse stadscamping, op zoek naar een houten bedrijfsruimte. Op het moment dat ik aanstalten maak het hek te openen stormen twee luid blaffende honden me tegemoet. Even pas op de plaats, je weet immers maar nooit. Al snel volgt Margot Berkman, ze opent het hek en wijst op de inmiddels gekalmeerde honden: 'Dat is nu onze security, niet slecht hè?', zegt ze lachend. Berkman is de helft van het kunstenaarsduo Berkman en Janssens. Zo'n zeven jaar geleden kwamen de twee

beeldhouwers, die elkaar van de kunstacademie kenden, in het kader van een opdracht weer met elkaar in contact. Het beviel zo goed dat ze besloten een maatschap op te richten.

Niemandland

Eline Janssens: 'Je kent ze wel, die donkere fiets- of voetgangerstunnels of die slecht verlichte parkeergarages waar je eigenlijk maar het liefst zo snel mogelijk weer uit wil. Plaatsen waar mensen zich eigenlijk helemaal niet prettig voelen. Het probleem met openbare ruimtes is dat het allemaal

anoniem is, niemandsland. Niemand koestert zo'n plek want er is vaak niets aanwezig waar je zuinig op kunt en wilt zijn. Je kan er dan op wachten dat er vernielingen worden aangericht en, als ruimtes smerig worden, wordt het vaak van kwaad tot erger. Door zo'n tunnel of garage nu eens flink aan te pakken met onder meer kunst en betere verlichting gaat alles er veel frisser en verzorgder uit zien en krijgt zo'n plek een eigen identiteit. Mensen die zich in zo'n ruimte begeven voelen zich dan prettiger en ook veel veiliger.'

Andere beleving

Het ging eigenlijk allemaal vanzelf, vertelt Berkman. Je doet een keer een interessante opdracht, voert die naar tevredenheid uit en van het een komt het ander. Gemeentes, projectontwikkelaars, vastgoedbedrijven, openbaar vervoerbedrijven, de Betuwe-route, tal van opdrachtgevers weten de Utrechtse kunstenaars inmiddels te vinden.

Laatst werden ze nog gebeld door iemand van NS Railinfrabeheer. Ik zit met vijftien onderdoorgangen, ik heb werk van jullie gezien en was daar zeer over te spreken, kunnen jullie iets met die ruimtes zodat er een andere beleving ontstaat? was zijn vraag.

Waar ze hun inspiratie vandaan

halen? Dat kan van alles zijn, leggen ze uit. Centraal thema in hun werk is: het verlangen naar elders. Met dat idee duiken ze de plaatselijke archieven in, bekijken de ruimte, wandelen door de omgeving om sfeer te proeven en ga zo maar door. 'En opeens krijg je dan een idee', vervolgt Janssens. 'Toen we Metrostation Delfshaven in Rotter-

'In Utrecht hadden ze onze kosten er in twee jaar al uit'

dam deden, ontdekten we aan de huizen in de buurt bepaalde opvallende details zoals een onderdeel van een tegel of een detail uit een hekwerk. Al die details hebben we op een computer gecombineerd en bewerkt tot nieuwe beelden met als resultaat de fraaie wanden met Delfsblauwe motieven.'

Bij een andere opdracht, een kunstwerk voor de parkeergarage St. Jorisplein in Amersfoort, was de Onze Lieve Vrouwenkerk de voornaamste inspiratiebron. De kenmerkende plat-

tegrond van een basiliek leverde het basispatroon op waarmee vervolgens de vloeren en de wanden werden ontworpen.

Testen

Als de ideeën eenmaal zijn geconcretiseerd en uitgewerkt worden tekeningen op ware grootte gemaakt en bekijken Berkman en Janssens in de ruimte zelf of het uiteindelijk ook zo uitpakt als is uitgedacht. 'We testen alles op de plek zelf, dat is toch de beste manier om te kunnen zien of wat je hebt uitgedacht ook zo werkt.'

Belangrijk punt bij iedere opdracht is de keuze van de materialen. Aspecten als duurzaamheid en hardheid spelen daarbij vanzelfsprekend een grote rol. Eigenlijk is alleen het beste goed genoeg, vinden de twee beeldhouwers.

De formaten van de voorstellingen die zij ontwerpen hebben meestal een menselijke maat, want een fietser die door een tunnel zoekt moet in een oogopslag kunnen zien wat iets voorstelt. Priegelfiguren zullen ze dan ook niet snel gebruiken.

Kleur

Ook kleur speelt in de uitvoering van de opdrachten een belangrijke rol. Absorberende kleuren in een donkere, ondergrondse ruimte, zoals bruin of

Foto: Nina Jansen

Berkman en Janssens namen in 2001 vier fietstunnels in de Berekuil in Utrecht onder handen.

zwaar groen, zijn vrijwel ongeschikt, is hun ervaring. 'Dergelijke kleuren kunnen van invloed zijn op de stemming van mensen. Gele of oranje vlakken werken vaak beter, maar voorstellingen zelf kunnen wel weer donkerder zijn zoals blauw. Er is veel onderzoek gedaan naar het effect van kleur in een ruimte op mensen. Zet iemand in een rode kamer waar alleen een peertje hangt, dan voelt dat warmer aan dan diezelfde kamer in groene uitvoering. Kleur doet veel met een ruimte. Het kan ervoor zorgen dat een ruimte groter of kleiner lijkt. Ook met dit beeldende aspect spelen wij in onze kunstwerken.'

Foto: Jeroen Stoops

Sitting in blue, ook werk van Berkman en Janssens.

Verlichting

Goede verlichting is een niet te verwaarlozen onderdeel van het werk van Berkman en Janssens. In de fietstunnels van de Berekuil in Utrecht zijn lichtrailen in het midden van het plafond geplaatst. Mensen fietsen met het licht mee. Dat geeft een veilig gevoel.

Verlichting kan veel toevoegen aan de sfeer van de omgeving. In een van de nieuwe opdrachten: kunstwerken vervaardigen voor meerdere locaties in een nieuw te bouwen winkelcentrum in Amsterdam (Stadsdeel Bos en Lommer), speelt verlichting ook een belangrijke rol als sfeerbepaler. Een tapijt van tegels voor de entree, sprookjesachtige zitelementen en een poëtisch hekwerk krijgen door de speciaal ontworpen goudkleurige verlichting, die glans die het winkelcentrum omtovert tot een waar Gulden Winckelplein.

Graffiti

De drempel om graffiti in een mooie, verzorgde, met kunst aangeklede ruimte aan te brengen is velen malen hoger, zo leert de praktijk. Ook voor de portemonnee van de opdrachtgever heeft dat een prettig gevolg. Berkman: 'De kosten voor onderhoud en schoonmaak lopen flink terug want je hoeft niet om de haverklap een schoonmaakploeg te mobiliseren om aangebrachte graffiti te verwijderen. In Utrecht hadden ze onze kosten er in twee jaar al uit.'

Een ander kostenbesparing betreft het feit dat de aangebrachte kunstschilderingen niet met een antigraffiti-laag beschermd dienen te worden. 'Dat heb je niet nodig, want het gebeurt zelden dat ons werk met graffiti wordt be-

smeurd. En als er dan wel een keer iets gebeurt laten we het schilderwerk overschilderen, dat is uiteindelijk goedkoper.'

Missie

'Je merkt dat het werkt', zegt Janssens tot slot. 'Onze objecten zijn eigenlijk altijd doorgangsplekken, plaatsen waar mensen per definitie niet lang verblijven omdat ze het verlangen

hebben om elders te vertoeven. De kunstwerken geven aan die ruimtes weer schoonheid. Mensen voelen zich welkom en prettig omdat zo'n plek weer een schone en frisse uitstraling heeft. Men voelt dat er aandacht aan zo'n ruimte is besteed. Dat wordt als positief ervaren en draagt bij aan het veiligheidsgevoel. Als dat lukt is onze missie geslaagd.'

Advertentie

WINDOW GARD
SAFETY & SUN BV

Glasbeveiligingsfilm...

is een uitstekende optie in veel gevallen waar huidige beglazing niet voldoende veiligheid biedt voor mensen en goederen.

- Sterk inbraakvertragend
- Verhoogt persoonlijke veiligheid
- Houdt gebroken glas bijeen, helpt schade door scherven te voorkomen
- Wordt aangebracht op elk bestaand glas
- Volledig transparant
- Tevens leverbaar als eenzijdig spiegelen en beveiligend

Voldoet aan DIN52290-A1

Telefoon: 0320 - 262371 Fax: 0320 - 263474
Internet: www.windowgard.nl